

WANDELEN MET GOD

Tweede leesavond

Leesavonden 2^e helft 2016

TWEEDE LEESAVOND: OOTMOEDIG WANDELEN MET GOD

Bijlage 1: John Owen, Wat het is ootmoedig te wandelen met God

Bijlage 2: Ds. C. Harinck, Hoogmoed en Ootmoed

Bijlage 3: Ds. P. van Ruitenburg, En Henoch wandelde met God

Een mens zou kunnen denken dat het zó'n eer en bevoorrechte positie is dat een arm en zondig schepsel in de gemeenschap met de grote God geplaatst zou worden, om met Hem te wandelen, dat hij aangespoord moet worden om grootse gedachten van zichzelf te hebben, opdat hij ertoe voorbereid zou zijn. *Is het een geringe zaak om des konings schoonzoon te zijn?* zegt David. Is het een geringe zaak om met God te wandelen? Hoe moest het hart van een mens niet verheven worden die zo'n bevatting heeft van zijn toestand! Maar de zaak is volstrekt tegenovergesteld. Hij die zijn hart tot God wil verheffen, moet het in zichzelf terneer werpen. Van nature is er in het hart van ieder mens een hoogmoed die hem zich doet verheffen tot hij te hoog en te groot is voor God om met Hem te wandelen.

Lees Bijlage 1 A

Vraag 1: U wil wel met God wandelen zoals Hij het wil, u wenst Hem wel te behagen in Christus. Wat doet u dan? Hoe probeert een mens van nature met God te wandelen en Hem te behagen?

Vraag 2: Indien u een gerechtigheid voor God kunt verwerven door iets wat u doet, dan is het Evangelie nutteloos. Dan is Christus tevergeefs gestorven.

Kun je uitleggen wat hiermee bedoeld wordt?

Lees Bijlage 2 A

Vraag 3: dominee Harinck schrijft hier over de farizeeër en de tollenaar. Waarom schonk God aan de tollenaar vergiffenis en waarom kreeg de farizeeër geen vergiffenis?

Vraag 4: 'Zichzelf verhogen', wat betekent dat in deze gelijkenis?

Lees Bijlage 1 B en Bijlage 2 B

Vraag 5: Wij dienen te geloven in een gerechtigheid die niet van onszelf is, en deze gerechtigheid te aanvaarden. Wij denken dat wij de Messias en Zijn gerechtigheid niet nodig hebben maar dat wij het zelf kunnen verdienen. Hoe komt dit?

Lees Bijlage 1 C

Vraag 6: *Alles* moet verkocht worden voor déze Parel. Van *alles* moet afscheid genomen worden voor Christus. 'Alles', wat wordt hiermee bedoeld?

Lees Bijlage 2 C

Vraag 7: De mens van nature verheft zich boven wat God in Zijn Woord omtrent hem zegt. Wat is onze reactie op wat God in Zijn Woord over ons zegt?

Vraag 8: Waarom is het Evangelie van het kruis de mens zulk een ergernis?

Lees Bijlage 2 D

Vraag 9: De farizeeër is het beeld van zelfverhoging. Hij werd vernederd omdat hij zichzelf verhoogde boven de uitspraken van Gods Wet en Evangelie. De tollenaar is het beeld van zelfvernedering, ootmoed. Waar is deze zelfkennis en ootmoed de vrucht van?

Vraag 10: Zelfvernedering waarop verhoging volgt. Een geestelijke verhoging. Wat is ware geestelijke verhoging?

Vraag 11: De wereld weet niets van deze geestelijke verhoging. Wat is de verhoging van de wereld?

Lees Bijlage 1 D

Vraag 12: Indien onze gerechtigheid voor God niet uit onze goede werken is, waartoe zijn ze dan nog nodig? Dan kunnen wij toch beter alle goede werken en gehoorzaamheid terzijde leggen?

Lees 2 E:

Vraag 13: Gewichtige vragen. Verdient dan de zondaar zijn verhoging door zijn zelfvernederings? Hoe moeten wij dit toch verstaan? Wat is toch de plaats, die wij aan de boetvaardigheid en aan de zelfvernederings geven moeten in het stuk van het zalig worden?

Vraag 14: Sommige mensen zeggen: Er is geen zelfvernederings nodig voordat een mens kan geloven. Dat is maar voorwaarden stellen voor het geloof. Is dit zo?

Vraag 15: Het waarachtig geloof heeft altijd een gezelschap. Welk gezelschap?

Vraag 16: Wat is de diepste zelfvernederings?

Lees Bijlage 1 E

Vraag 17: In de harten van hen die God tot Zich trekt, is het de gewone werking, dat ze zich niet durven te verenigen met de belofte, ze durven zich Christus en Zijn gerechtigheid niet toe te eigenen. Ze denken dat dit aanmatiging, brutaliteit voor hen zou zijn. Is dit ootmoed of hoogmoed? Waarom?

Vraag 18: God stelt een voorwaarde aan degene die Hij in Zijn gemeenschap toelaat om met Hem te wandelen. Wat is deze voorwaarde?

Lees Bijlage 1 F

Vraag 19: Ootmoedig wandelen met God is ons hoogste belang. Waarom? Noem 2 redenen.

Lees Bijlage 3

Vraag 20: Wandelen met God. Gebeurt dat alleen in bijzondere tijden als de Heilige Geest met mijn geest getuigt dat ik een kind van God ben?

Vraag 21: Ermee opstaan en ermee naar bed gaan. Er altijd mee bezig zijn. Kan dat?

Vraag 22: Het is onmogelijk om hoogmoedig met God te wandelen. Een teer leven met God, een ootmoedig en afhankelijk leven, is dat een moeilijk leven?

Bijlage 1: John Owen

Wat het is ootmoedig te wandelen met God.

Een mens zou kunnen denken dat het zó'n eer en bevoorrechte positie is dat een arm en zondig schepsel in de gemeenschap met de grote God geplaatst zou worden, om met Hem te wandelen, dat hij aangespoord moet worden om grootse gedachten van zichzelf te hebben, opdat hij ertoe voorbereid zou zijn. *Is het een geringe zaak om des konings schoonzoon te zijn?* zegt David. Is het een geringe zaak om met God te wandelen? Hoe moest het hart van een mens niet verheven worden die zo'n bevassing heeft van zijn toestand! Maar de zaak is volstrekt tegenovergesteld. Hij die zijn hart tot God wil verheffen, moet het in zichzelf terneer werpen. Van nature is er in het hart van ieder mens een hoogmoed die hem zich doet verheffen tot hij te hoog en te groot is voor God om met Hem te wandelen.

De mensen zonder ware verootmoediging zullen blijven proberen om op enige manier in eigen kracht met God te wandelen. Zo'n mens zal zo verkleefd zijn aan een handelen in eigen kracht dat hij er niet van af te brengen is.

Zonder Mij kunt gij niets doen, zegt Christus (Joh. 15:5). Alles wat gedaan wordt buiten Zijn kracht, is niets. God werkt in ons het willen en werken naar Zijn welbehagen (Fil.2:13). Wat een mens ook doet, als God het niet in hem werkt, en als hij er geen kracht voor ontvangt van Christus, dan is dat alles verloren, dan vergaat dat alles.

A *'U wilde wel met God wandelen zoals Hij het wil; u wenste Hem wel te behagen in Christus. Wat doet u dan?* U probeert de plichten die Hij van uw hand eist, te betrachten, opdat u op grond dáárvan door God gerechtvaardigd zou worden maar ik zeg u, zo zegt de apostel: Dat, indien de zaken er zo voorstaan, *Christus tevergeefs gestorven is*: indien u een gerechtigheid voor God kunt verwerven door iets wat ú doet, dan is het Evangelie nutteloos'. En ook hierin moet het trotse hart van de mens zich vernederen, indien hij met God wil wandelen. Hij moet gehoorzamen, hij moet plichten betrachten, hij moet heilig zijn, hij moet zich onthouden van alle zonden. En dat alles onder een levende en krachtige overtuiging dat door deze dingen géén gerechtigheid voor God verkregen moet worden. Dit

moet al uw daden beïnvloeden, dit moet de gehele gang van uw gehoorzaamheid sturen, en dit moet u vergezellen in iedere daad van gehoorzaamheid. Hoe weinig mensen worden door deze overtuiging beïnvloed in hun wandelen met God! Werken de meeste mensen in de praktijk niet uit andere principes? Is hun grote voorbehoud in hun naderen tot God niet gehouwen uit hun eigen gehoorzaamheid? God weet dat zulke mensen níet met Hem wandelen.

B Vervolgens dienen we in de betrachting van al onze gehoorzaamheid te geloven in een gerechtigheid, die niet van onszelf is, en ook niet door ons gewerkt of verdiend wordt, en deze gerechtigheid te aanvaarden. En van dat alles hebben we geen verzekering, dan alleen door het geloof, dat we hebben in de belofte Gods. En op grond daarvan moeten we alles wat in ons en van onszelf is, verzaken, en moeten we puur en alleen daarin rusten, wanneer het om onze gerechtigheid voor en aanvaarding bij God gaat.

C Een mens ziet en kent zijn eigen plicht, zijn eigen gerechtigheid en wandelen met God. Hij ziet wat het hem kost en oplevert, hij weet welke moeite hij ervoor doen moet. Hij weet hoe hij ervoor moet oppassen, vasten, arbeiden en bidden. Hoe hij zich tekort doet in zijn natuurlijke begeerten, en hoe hij zijn vlees heeft gedood in een afstand nemen van de zonde. Dit zijn de zaken van de mens, in hem gewerkt en door hem verricht. En de geest van een mens kent die zaken. Ze zullen hem, als hij oprecht was in de betrachting ervan, voorspoed beloven in alles waarvoor hij het gebruiken wil (Deut. 28:1,2).

Maar nu, de gerechtigheid van Christus: die is búiten de mens. Hij ziet die niet, en ervaart die niet. De geest die in hem is, kent er niets van, en hij heeft er geen bekendheid mee, dan alleen zoals het wordt geopenbaard en voorgesteld in de beloften. En daarin wordt dan ook nog nooit tot hem persoonlijk gezegd dat ze de zijne is en voor hem werd aangebracht. Maar alleen dat deze gerechtigheid er is voor hen die geloven. Welnu, het is voor een mens niet gemakkelijk zich hierin te vernederen voor God, en zijn hart en ziel ertoe te brengen om dat wat hij gezien heeft (zijn eigen werken), weg te doen, ten gunste van hetgeen hij niet gezien heeft(de gerechtigheid van Christus). En om die zaken(zijn eigen werken) te weigeren, die hem een schoon vooruitzicht en zekere ondersteuning beloven in de

tegenwoordigheid van God, waarvan hij voor zichzelf zeker is, en wat hem niet kan worden afgenomen, om deze zijn eigen werken te weigeren ten gunste van dat (de gerechtigheid van Christus) waarin hij het moet wagen op het woord der belofte, waar tienduizend twijfelingen, en vrezen dat ze hem niet toebehoren, tegenop komen. Ieder mens moet voor zijn toekomstige toestand en omstandigheden ergens op vertrouwen. De enige vraag is, waarop hij dan zal vertrouwen. Onze eigen gehoorzaamheid is bij de hand, en die belooft vriendelijk om ondersteuning en hulp te geven. Daarom is het een zaak, waarvoor het hart van een mens vernederd moet worden, om dit vertrouwen terzijde te werpen om alléén te vertrouwen op de naakte belofte van God, dat Hij hem wil ontvangen in Christus. Er is niets in de mens wat niet zal protesteren tegen deze gevangenvoering van zichzelf. Ontelbare hoogmoedige redeneringen en inbeeldingen worden ertegen in het werk gesteld. En wanneer het verstand en het redelijke, bespiegelende deel van de ziel wordt overwonnen door de waarheid, dan nog zal het praktische beginsel van de wil en de genegenheden een buitengewone beroering ertegen maken. Maar toch is dit de wet van Gods genade, waaraan we ons moeten onderwerpen, indien we met Hem willen wandelen. Die mensen, die het meest heilig, wijs, en ijverig waren, die de meest constante gehoorzaamheid aan God hebben betracht; van wie hun goede werken en godzalige levenswandel hen hebben doen schijnen als lichten in de wereld; die mensen moeten al hun kronen neerwerpen aan Christus voeten. Van alles moet afstand gedaan worden voor Hem, en de gerechtigheid, die Hij voor ons heeft aangebracht. Alles moet verkocht worden voor déze parel, van alles moet afscheid genomen worden voor Christus. In de meest nauwgezette wandel van de meest nauwkeurige gehoorzaamheid in ons, moeten we omzien naar een gerechtigheid, die geheel búiten ons is.

D Maar, zal iemand zeggen: ‘indien het niet uit de werken is, waartoe zijn ze dan nog nodig?’ Het eerste doel van onze gehoorzaamheid was dat we zalig konden worden. Dit doel is weggenomen naar het schijnt: onze werken en plichten worden uitgesloten van enige geschiktheid om dat doel te bereiken. Want indien het uit de werken is, dan is de genade geen genade meer, Gal. 2:21. Laten we dan alle werken en gehoorzaamheid maar terzijde leggen, en zondigen opdat de genade te meerder worde’. Het is overduidelijk dat velen

dit gebruik hebben gemaakt, en nog maken, van de genade Gods, waardoor ze die in ontuchtigheid veranderen. Maar er is een nieuwe grondwet, een nieuwe verplichting, die deze werken met niet minder nauwgezetheid van ons vergt. God maakt ons zalig uit genade, en heeft op grond daarvan verordend dat we in gehoorzaamheid zouden wandelen. Dáár is het verschil: tevoren moest ik goede werken verrichten omdat ik daardoor zalig moest worden. Maar nu, omdat ik b́en gezaligd zonder de werken. God, Die ons uit genade zalig maakt in Christus, heeft verordend dat we de werken der gehoorzaamheid zullen verrichten in een weg van dankbaarheid voor onze verlossing uit vrije genade, waar we ze tevoren moesten verrichten om daardoor verlost te worden. *Alhoewel de werken volstrekt geen ruimte lieten voor de genade, laat de genade ruimte voor de werken*, hoewel niet die plaats, die ze innamen voordat de genade kwam. Hiertoe dan moeten we onszelf vernederen, namelijk om even ijverig in goede werken en alle plichten van gehoorzaamheid te zijn, omdat we verlost zijn zonder hen, even ijverig als we zouden zijn om daardoor (door deze werken) te worden zalig gemaakt. De mens die met God wandelt, moet zich vernederen om al zijn gehoorzaamheid slechts hierin te gronden. Hij heeft ons uit vrije genade zaliggemaakt, laat dan ook onze levenswandel het Evangelie waardig zijn.

E Verootmoedigen we onszelf, om zo de gerechtigheid Gods te aanvaarden, die Christus verworven, aangebracht heeft aan het kruis? In de harten van hen die God tot Zich trekt, is het de gewone werking, dat ze zich niet durven te verenigen met de belofte, ze durven zich Christus en Zijn gerechtigheid niet toe te eigenen. Ze denken dat dit aanmatiging, brutaliteit voor hen zou zijn. En het antwoord hierop is algemeen bekend, namelijk dat dit geen vrees en ootmoed, maar hoogmoed is. De mens weet niet, hoe hij zich moet verootmoedigen om een gerechtigheid, die geheel buiten hem ligt, te accepteren, en dat op het getuigenis van God. Het hart is onwillig om dit te doen, en we zouden graag ons een eigen gerechtigheid oprichten, maar willen ons niet onderwerpen aan de gerechtigheid Gods. Maar nu vraag ik u, hoe is het met onze zielen? Hebben we helderheid in deze grote zaak, of niet? In dien niet, dan schúifelen we hooguit met God, in ieder geval wándelen we dan niet met Hem. Hij laat niemand in Zijn gemeenschap toe, dan alleen op die voorwaarde dat we deze gerechtigheid aanvaarden, die Hij verschaft heeft. En Zijn ziel heeft een gruwel van hen die Hem iets zouden

willen aanbieden in de plaats van Zijn gerechtigheid. Want dat zijn mensen die hun eigen wijsheid en gerechtigheid willen plaatsen tegen de Zijne.

F Verder, ootmoedig wandelen met God is ons hoogste belang, omdat het God grotelijks behaagt, het is Hem welbehaaglijk. De ootmoedige wandel van belijders is het grote welbehagen voor God. Indien we dan daarnaar staan, als we daar ons hoogste belang in stellen, namelijk om Gode te behagen, opdat Hij Zich in en over ons zal verheugen, dan is dít de weg. *'Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat Ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden, Jes. 57:15.* Hier spreekt God: Zoals Ik in het hoge en in het heilige woon, zo woon Ik óók bij de nederigen en verbrijzelden van geest, met welbehagen en met vreugde. Mensen die gekant zijn tegen deze gestalte, zijn hoogmoedige mensen, wat ze verder ook zijn of lijken mogen in hun uitwendige belijdenis. Niets neemt voor Gods oog deze hoogmoed weg dan dit wandelen met Hem in ootmoed.

Een ootmoedige wandel met God is ook ons grote belang omdat dit alleen ons uitnemend gelijkvormig aan Jezus Christus maakt. Wat moeten we van Hem leren? Wat stelt Hij ons ter navolging voor? Dat we wonderen zouden verrichten? Op de zee zouden wandelen? De ogen van blinden openen? Spreken zoals nooit een mens sprak? 'Nee' zegt Hij. *'leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen.'*

Sommige mensen leven alsof het verzamelen en bewaren van veel dingen in deze wereld het grootste belang is, wat ze kennen. Hun harten worden verteerd door zorgen hierover, zoals ook hun gedachten hiermee vervuld zijn.

Anderen staan naar grootheid, hoge posities, en waardering in de wereld, om in hun dagen iemand te zijn.

Anderen staan ernaar om geleerd te zijn, en hopen dat de mensen dat ook van hen denken. Dat neemt hun tijd en kracht in beslag. Als dit lukt, dan is alles goed, dan hebben ze het verlangen van hun hart.

Neem eens al deze drie punten samen, veronderstel dat u de hoogste positie, de grootste geleerdheid, en een bijbehorende naam en faam bezit, zodat u hierin alles had wat uw hart begeert, en meer dan enig mens voor u had. Zou

dát uw ziel rust schenken? Waarom wordt de bloem van uw geest op deze dingen gericht, die werkelijk niets zijn?

Voor andere mensen lijkt hun grootste belang gelegen te zijn in de belijdenis van de godsdienst. Als ze daarin maar komen tot het hebben van een naam dat ze leven, het is hen genoeg. Of deze ootmoedige wandel met God gevonden wordt, schijnt hen niet te bekommeren. Het is dan ook de gemakkelijkste weg voor een mens om zich voor eeuwig te bedriegen.

Ik wenste dat mensen zich niet strelen in een ijdele en loze belijdenis, terwijl de vruchten van afgunst, haat, hoogmoed, en dwaasheid overduidelijk tonen dat hun harten niet verootmoedigd zijn om met God te wandelen.

Is het ons hoogste belang om ootmoedig met God te wandelen? Laat het onze bezigheid en ons grote werk zijn om al onze dagen onze harten daartoe te brengen. Waarom zouden we onze kracht aanwenden voor wat geen brood is? Ik heb me met vele zaken vermoeid, maar alleen deze éne is noodzakelijk. Wat vereist de Heere, mijn God van me dan alleen dit?

We zullen in een ootmoedige wandel met God vrede vinden in iedere omstandigheid. De ziel die van een ootmoedige wandel voor Gods aangezicht zijn rust maakt en daarin zijn hoogste belang stelt, is aan Gods voeten gebracht, heeft gebogen onder Zijn wil, staat geheel te Zijner beschikking. Wat God in deze wereld ook doet met hemzelf, met de zijnen, of met anderen, hij heeft daar rust en vrede in. Zijn eigen wil is ten onder gebracht, hij heeft Gods wil tot zijn keuze gesteld. Zijn hoogste belang ligt niet meer in enige vergankelijke zaak.

Tenslotte zal alleen deze ootmoedige wandel ons nuttig doen zijn in ons geslacht, en vruchtbaar in de kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hiervan hangt al de eer die we God toebrengen af, evenals al het goed wat we mensen doen. Laten we dan deze ootmoedige wandel met God tot onze bezigheid maken en daarnaar staan. In Christus' kracht zullen we daarin vrede hebben.

Bijlage 2: ds. C.Harinck

HOOGMOED EN OOTMOED (de farizeeër en de tollenaar)

'Als de tarwe groeit, kunt u zien welke aren God gezegend heeft.'

De aren die God gezegend heeft, zijn te kennen doordat zij vanwege de zwaarte van de korrel, die zij in zich hebben, het hoofd buigen. Daarentegen de aren die God niet gezegend heeft en die een zeer lichte of in het geheel geen korrel bevatten, steken het hoofd omhoog.

Dit geldt ook in het geestelijke. Ook daar moeten wij zeggen: als de tarwe groeit, als u de mensen gadeslaat, kunt u zien welke mensen God gezegend heeft. Gods gezegenden kent men aan de ootmoed. Lukas 18:14 *'want een ieder, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden'*.

A Zelfverhoging, waarop vernedering volgt.

De Heere Jezus heeft ons in de gelijkenis de farizeeër en de tollenaar getekend. De farizeeër in zijn eigengerechtigheid. Hij bad: 'O God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen'. Hij tekende ons ook de tollenaar in zijn boetvaardigheid. Zo beschaamd zijnde vanwege zijn zonden, dat hij zijn ogen zelfs naar de hemel niet wilde opheffen; en slaande op de borst bad hij: 'O God, wees mij zondaar genadig'. De Heere Jezus besluit dan deze gelijkenis met te zeggen: 'Ik zeg ulieden, deze ging af gerechtvaardigd in zijn huis meer dan die, want een iegelijk die zichzelf verhoogt zal vernederd worden en die zichzelf vernedert zal verhoogd worden'. De tollenaar ging af gerechtvaardigd in zijn huis. Vrijgesproken, al zijn schuld vergeven, aangenomen in gunst door God, 'meer dan die', dat is: in tegenstelling met de farizeeër. De farizeeër werden zijn zonden niet vergeven, zij werden hem gehouden. Hij ging af in zijn huis onder de toorn van God. Waarom deed God dat toch? Waarom schonk God aan de één vergiffenis en waarom werden aan de ander zijn zonden gehouden? Het hoge te vernederen en het nederige te verhogen, dat is Gods handelwijze met de kinderen der mensen. Heel de Schrift door zien wij dit. 'Verhogen' betekent hier zich verheffen boven anderen, zoals de farizeeër deed. Het betekent hier vooral zich verheffen boven wat God omtrent de mens in Zijn Woord zegt. God zegt in Zijn Woord, dat wij gevallen, schuldige, verdoemelijke zondaren zijn. God getuigt van

ons, dat wij mensen zijn, die in zonden ontvangen en geboren zijn, ja kinderen des toorns zijn, onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd zijn tot alle kwaad. God vertelt ons in Zijn Woord dat wij hopeloos en reddeloos verloren liggen in schuld en zonden, dat wij nooit onszelf kunnen verlossen, zodat wanneer wij verlost zullen worden, het zal zijn door de gerechtigheid van Christus, door het bloed en de verdiensten van de Middelaar en de Borg Jezus. Maar de farizeeër zei: nee, dat geldt niet voor mij. Hij verhief zich boven deze uitspraken Gods. Dat geldt niet voor mij, want ik ben niet gelijk de andere mensen. Ik bid en ik vast en ik geef tienden. Ik bezit een gerechtigheid van mijzelf.

B Het is voor mij niet nodig om door de gerechtigheid van een ander, door de gerechtigheid van de Messias het Koninkrijk Gods binnen te gaan. Ik bezit een overvloedige gerechtigheid. Ik heb meer gedaan dan de wet eist. Hij durfde te zeggen: Heere alles wat U over de gevallen mens zegt in de Bijbel is wel waar, maar het geldt niet voor mij, want ik ben niet gelijk de andere mensen. Ik behoef niet gelijk de moordenaar door het bloed van Christus gereinigd te worden. Ik heb de Messias en Zijn gerechtigheid niet nodig. Ik kan zalig worden door mijn eigen gerechtigheid. Zowel wet als Evangelie zeggen dat de mens geheel arm, geheel ellendig en geheel vervloekt is en noodzakelijk door een gerechtigheid buiten zichzelf, door de gerechtigheid van Jezus behouden moet worden. Hij weigerde dit te aanvaarden.

C Hoe menigmaal doen wij hetzelfde. Ja, zonder ware zelfkennis kan een mens niet anders dan hetzelfde doen en doet een mens nooit anders dan hetgeen de farizeeër deed. Hij verhoogt zichzelf. De mens van nature verheft zich boven wat God in Zijn woord omtrent hem zegt. Wat is onze reactie op wat God in Zijn Woord over ons zegt? Wat is nu eerlijk diep in uw hart de reactie als de Heilige Schrift zegt: Arglistig is het mensenhart, meer dan enig ding, dodelijk, ja wie zal het kennen? Wat is onze reactie op Paulus' leer aangaande de rechtvaardiging des zondaars door het geloof in Christus, waarin hij zo nadrukkelijk alle mensenwerk afsnijdende zegt: 'door de werken der wet zal geen vlees ooit door God gerechtvaardigd worden'. Ons hart ergert zich aan zulke uitspraken. Wij zeggen: maar zo erg is het nu ook weer niet met mij. Tenslotte ben ik goed en eerlijk. Ik ben ernstig en

nauwgezet. Wij weigeren te aanvaarden dat al onze gerechtigheden een wegwerpelijk kleed zijn. Daarom is het Evangelie van het kruis de mens zulk een ergernis. Want het Evangelie behandelt ons als misdadigers, als geheel en reddeloos verlorenen. Het Evangelie erkent onze goedheid niet, waardeert onze belangrijkheid niet. Het vernedert en laat niets heel van onze ingebeelde vroomheid. Wij zeggen: dat geldt nu wel voor de moordenaar en voor de hoer, maar niet voor mij. Ik ben tenslotte rechtzinnig, ernstig en oprecht. Tot die mens zegt God: U wilt niet geloven dat u de gerechtigheid van Mijn Zoon behoeft. U durft uw eigengerechtigheid te plaatsen in de plaats van het verzoenend lijden en sterven van Mijn Zoon. Ik zal u vernederen omdat gij uzelf zo verhoogt boven de uitspraken van Mijn wet en van Mijn Evangelie.

Zelfvernedering waarop verhoging volgt

D Terwijl de farizeeër het beeld is van zelfverhoging, is de tollenaar het beeld van zelfvernedering. De tollenaar, die te beschaamd is over zijn zonden om naar de hemel op te zien en te bedroefd en verslagen is om vooraan in de tempel te komen en zich te diep verloren weet om enige hoop van zichzelf te hebben en zich geheel werpt op de gerechtigheid van Christus, die tollenaar is het beeld van de zelfvernedering. Hij was zo overtuigd van de boosheid van zijn hart, hij kende zich zo verloren en schuldig, dat hij zichzelf dé zondaar noemde. Zondaar krachtens geboorte, in daden, in gedachten. Zelfvernedering is het werk van de Heilige Geest. Ootmoed is de vrucht van Godskennis. Als Calvijn het over ootmoed heeft, zegt hij: 'Allen, die God in het Aangezicht hebben gezien, gelijk Job, verfoeien zichzelf in stof en as'. Want de vrucht van Godskennis is zelfkennis. Als de zondaar weer begint te zien wie God is, begint hij ook te zien wie hij zelf is. In art. 1 van de Ned. Geloofsbelijdenis lezen wij dat God is 'een zeer overvloedige fontein aller goeden'. Zodra de mens kennis ontvangt van deze goedertierenheid des Heeren, zal die zondaar zien hoe goddeloos hij zelf is. Als de liefde Gods gekend wordt, leren wij onze haat en ons egoïsme kennen. Als de heiligheid Gods gekend wordt, leren wij in dat licht onze onreinheid, onze zondigheid kennen en uitroepen: 'wee mijner, ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben'. Dan moet hij zeggen: 'Treedt toch niet in het gericht met mij, want daar is niemand die voor U rechtvaardig zal zijn'. Een

mens met waarachtige zelfkennis verheft zich niet meer boven anderen en verheft zich niet meer boven wat God in Zijn Woord van hem zegt. Als God in de Bijbel zegt dat wij onrein, boos, goddeloos zijn en verloren liggen, dan buigt de tollenaar hieronder en zegt: Heere, U hebt er de helft nog niet van gezegd. Zie, dat werkt zelfkennis.

Wat is de natuur van deze verhoging? 'En deze ging af, gerechtvaardigd in zijn huis'. Het betekent verhoogd te worden tot alle voorrechten en alle zegeningen van de rechtvaardiging. Verhoogd te worden tot een staat van vergiffenis, van aanneming. Een erfgenaam Gods te worden en een mede-erfgenaam van Christus. Tot in Gods gemeenschap verhoogd te worden. Een kind van God te worden, alle zonden vergeven, vrede met God te hebben door Jezus Christus. Deze verhoging is in de eerste plaats een geestelijke verhoging. De wereld weet niets van verhoging. Want de wereld ziet voor verhoging aan wat slechts in Gods ogen vernedering is. Eretitels ontvangen, rijkdom, populariteit, dat is de verhoging van de wereld. Maar de ware verhoging is: vrede met God te hebben, al zijn schuld vergeven te weten, in de gemeenschap Gods gebracht te worden, dat is de Goddelijke verhoging.

Gewichtige vragen

E Is dan de tollenaar zelf de oorzaak van zijn verhoging? Verdient dan de zondaar zijn verhoging door zijn zelfvernedering? Het schijnt alsof de tekst ons dat leert: 'want een iegelijk, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden'. Zij deden dit dus zelf. Hoe moeten wij dit toch verstaan? Hoe moeten wij toch de zelfvernedering van de tollenaar waarderen? Wat is toch de plaats, die wij aan de boetvaardigheid en aan de zelfvernedering geven moeten in het stuk van het zalig worden? Gewichtige vragen. Allereerst moeten wij zeggen: als God vergeeft en zaligt, dan doet God dit altijd in een weg van zelfvernedering, van boetvaardigheid en geloof. Zo zien wij dat vernedering en boetvaardigheid hun plaats hebben in het stuk der verlossing, want het echte geloof is nooit los te maken van zelfvernedering en boetvaardigheid. Het waarachtige geloof bevat ten diepste zelfvernedering. Want hij die gelooft, is een mens die zijn naakte en verloren ziel op Christus werpt. Het is een zondaar die buiten zichzelf naar gerechtigheid zoekt. In het Avondmaalsformulier lezen wij: 'aangezien wij ons leven buiten onszelf in

Jezus Christus zoeken, zo bekennen wij daarmee dat wij midden in de dood liggen, dus dat wij zelf niets hebben, geen gerechtigheid bezitten. Daarom zoeken wij het buiten onszelf in Christus. Er zijn mensen die zeggen: geloven is totaal gescheiden van boetvaardigheid. Er is geen zelfvernederings nodig voordat een mens kan geloven. Dat is maar voorwaarden stellen voor het geloof. Een mens, zo zeggen zij, moet simpel geloven. Zij stellen: gelooft u dat u een zondaar bent? Gelooft u dat Jezus de Zaligmaker is? en wie ontkent dat in een opwekkingsbijeenkomst? Natuurlijk zegt die persoon: ja. Wel, zegt dan de predikant: dan bent u immers een gelovige! Dan wordt zo iemand plechtig tot een gelovige en al zijn zonden vergeven verklaard. Maar het waarachtige geloof heeft altijd een gezelschap: zelfvernederings en boetvaardigheid. In iedere daad des geloofs is een zelfveroordeling, is een zelfvernederings. Want als iemand komt tot Christus voor reiniging is dat een belijdenis van zijn onreinheid. Als hij komt tot Christus om het leven, is dat een belijdenis, dat hij midden in de dood ligt. Wie zijn zij, die geloven en die tot Christus komen? het is de mens die zijn nood, verlorenheid en geestelijk faillissement heeft leren kennen en aanvaarden. Dat is heel wat anders dan dat simpel geloven, waarover velen spreken, hetwelk de mensen opgedrongen wordt om het toch vooral maar te geloven en aan te nemen dat Christus voor hen gestorven is. Wáár geloof is de diepste zelfvernederings. Niemand is zó vernederd dan de mens die gelooft. Want de mens die echt gelooft, verzaakt zichzelf, verzaakt al zijn deugd en gerechtigheid en komt tot de belijdenis dat hij midden in de dood ligt en daarom zoekt hij zijn leven buiten zichzelf. Daarom gelooft hij in Christus, vlucht hij tot Hem, omdat hij zich verloren kent. De zelfvernederings is dan ook een waarachtig element in het ware geloof. De mens die gelooft roept: 'O God, bedek mijn zonden en mijn persoon met het bloed en de gerechtigheid van Jezus'. Die zondaar bekent: Heere Jezus, ik ben zó reddeloos verloren, dat als U mij niet redt, als U mij uitwerpt, ik voor eeuwig verloren ga. Het is de diepste zelfvernederings. Zo zien wij dus de Bijbelse plaats van de boetvaardigheid en de zelfvernederings. Nee, niet óm zijn boetvaardigheid werd hij gerechtvaardigd, maar **in de weg van** boetvaardigheid, zelfvernederings werd hij door God behouden.

In deze gelijkenis houdt de Heere Jezus ons een spiegel voor ogen. De vraag is dan ook nu: wie bent u? bent u een farizeeër of een tollenaar? Zoekt u naar

gerechtigheid in uzelf of zoekt u naar gerechtigheid buiten uzelf? Ik hoop dat er zijn die walgen van zichzelf omdat zij de farizeeër in hun hart ontdekt hebben. Zo alleen leert de farizeeër bidden:

‘o God, wees mij zondaar genadig’.

Bijlage 3: ds. P. van Ruitenburg

En Henoeh wandelde met God (Genesis 5 : 22)

Geloven Gods kinderen alleen af en toe, of is er ook zoiets als geloofsleven? Gods kinderen hebben hun hoogten en speciale ogenblikken, maar geloven ze ook als de gevoelsthermometer niet zo hoog staat? Het zijn bijzondere tijden als de Heilige Geest getuigt met hun geest dat ze kinderen Gods zijn. maar ook als dat bijzondere gemist wordt, kunnen Gods kinderen wandelen met God. Er kan immers ook een stil en kalm geloven zijn en een vasthouden aan Gods beloften, zonder dat het tot een hoogtepunt komt. Het gebeurt zelfs dat Gods kinderen in het donker aan de Heere vasthouden. Naast het heel bijzondere is er dus ook zoiets als een gestadig geloofsleven. Henoeh 'wandelde' met God, een verborgen omgang met de Heere.

Wat houdt dat in? Lage gedachten van jezelf hebben en hoge van God. Beseffen dat je het zelf alleen maar kunt bederven en dat Christus getrouw is. Het is het besef dat je zo'n best schaap niet bent, maar dat je toch een goede Herder hebt. Wandelen met God is biddend leven. Ermee opstaan en naar bed gaan. Dat Henoeh met God wandelde betekent dat hij op aarde niet volkomen thuis was, maar een 'hemelse wandel' had (Filippenzen 3 : 20). Het is het tegenovergestelde van geestelijk slapen. Er was een besef van Gods almacht, van Zijn heiligheid, van Gods trouw. Hij leefde voorzichtig, bang voor de zonde. Wie met de Heere wandelt, draagt geduldig zijn kruis. Wandelen met God houdt in dat er telkens gedronken wordt van het levende water. Wat een Leven! dat behaagt de Heere.

Er altijd mee bezig zijn, kan dat? We lezen in Psalm 16 : 8: 'ik stel de Heere geduriglijk voor mij'. David was niet alleen voortdurend met de dingen van God bezig, hij stelde zich voortdurend voor Wie God is. Zo wil Christus ook overdacht worden. We kunnen onszelf de smaak daarvan niet geven, maar de Heere eist van Zijn kinderen om in Hem te blijven. Veraf leven en maar af en toe contact hebben, is te arm voor dit leven. Het is juist zo goed om nabij God te zijn.

Wat een zegen als Gods kind met God wandelt, voortdurend aan de Heere denkt en in Christus blijft. Het ware christenleven is niet alleen van tijd tot

tijd een bijzondere godsontmoeting hebben. Het is ook een teer leven met God, een ootmoedig en afhankelijk leven. Dat is pas een goed leven!

We hebben allemaal aangeboren hoogmoed. Dat wreekt zich zelfs in Gods kinderen. De Heere gebruikt verschillende soorten middelen om Zijn kinderen dicht bij Zich te brengen en te houden. De prediking van de wet, de prediking van Christus, kritiek, kruisen, het inhouden van de gevoelige werkingen van Zijn Geest. Het is zelfs zo dat, hoe nauwer de omgang met God is, hoe kleiner en nederiger Gods kinderen zijn. Het is onmogelijk om hoogmoedig met God te wandelen. Ootmoed is een kenmerk van een leven dicht bij de Heere. Wat mooi als iemand lage gedachten van zichzelf blijft houden en nergens prat op gaat. Ook niet op geestelijke ervaringen en Goddelijke vertroosting.

Ootmoed staat niet hoog aangeschreven. Men kijkt vandaag de dag neer op ootmoedige mensen. Je hoort trots, zelfstandig en voortvarend te zijn, en zelfvertrouwen te hebben. Toch is het ware christelijke leven – zoals Micha het uitdrukte: een ootmoedig wandelen met God. Gods kinderen mogen niet vergeten waar de Heere hen vandaan heeft gehaald. Ongeloof is af te keuren, ootmoed niet.

Overgenomen uit: Bijbels dagboek 2016, Leven en Licht, maand juni.